

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน
โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
Democratic Political Culture of Sri Mahapho School
Students, Prachinburi Province

ธนาภรณ์ ไ้ง์เจริญ* และ วชิรินทร์ ชาญศิลป์**
ThanapornNgowcharoen and VacharinChansilp

* นิสิตปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail: ang-ang5@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ ดร. ประจําภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; E-mail: fsocvrc@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และ 2) เปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 229คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีอยู่ในระดับสูงโดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นการยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุดกับประเด็นที่ท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นสำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า รายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศระดับชั้นการศึกษาสายวิชาการศึกษาและภูมิฐานะของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย, นักเรียน, โรงเรียน

Abstract

The objectives of the study were to 1) investigate the level of democratic political culture of Mahapho School's students, PrachinburiPrivince and 2) compare factors of democratic political culture of Sri Mahapho School, Prachinburi Province by personal factors. The 229 students of Mathayomsuksa 4-6 of Sri Mahapho School, Prachinburi Province were the samples of study. A questionnaire was the instrument of the study for collecting data. The Percentage, Mean, Standard Deviation, t-Test and one way ANOVA were the statistical analysis by using .05 level of statistical significance. The result of the study found that the level of democratic political culture of Sri Mahapho School's mathayomsuksa 4-6 students, Prachinburi Province were high. The samples mostly agreed with this following item: holding the majority and receiving the minority. Whereas, the samples mostly disagreed with the item: you enthusiastically participate in politics. The hypothesis testing found that different income of students family affected to different democratic political culture of statistical significance at .05 which accepted the hypothesis. On the other hand, the different gender, education, major and domicile of students did not affect to democratic political culture which rejected the hypothesis.

Keywords : Democratic Political Culture, Students, School

บทนำ

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งให้ความสำคัญกับประชาชน โดยถือว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในประเทศ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย มีการปกครองโดยยึดเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ มีกระบวนการหรือวิธีการในการปกครองจากการยินยอมของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ (เอื้ออารี เศรษฐวานิช, 2553) ซึ่งลักษณะดังกล่าวมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมไทย (ค่านิยม ความเชื่อ ระบบประเพณี) ที่สังคมไทยเคยสะสมกันมาอย่างยาวนาน ดังนั้น วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ต้องยอมรับประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ ประชาชนต้องยอมรับว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีและพึงปรารถนา ยึดมั่นในอุดมคติที่ว่าเป็นการปกครองที่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจและใช้อำนาจนั้นปกครองตนเองใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังยึดมั่นในความมีสิทธิ เสรีภาพ โดยเสมอภาคด้วย 2) ต้องยอมรับประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง คือ ต้องมีการจัดระเบียบการปกครองให้เป็นไปตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย และ 3) ต้องยอมรับประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต คือ ประชาชนส่วนใหญ่จะต้องยอมรับ และมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย (วัชรินทร์ ชาญศิลป์, 2530)

การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยควรเริ่มตั้งแต่ในสถาบันการศึกษา เพราะสถาบันการศึกษาช่วยหล่อหลอมให้เยาวชนปฏิบัติตามวิถีแบบประชาธิปไตย ที่ยึดความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ ซึ่งการหล่อหลอมดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน โดยผ่านกระบวนการกลมกล่อมทางการเมือง (Political Socialization) ที่ส่งผลให้เกิดมโนทัศน์ ทักษะคิดและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งการศึกษาในระดับชั้นมัธยมปลายถือเป็นขั้นที่สำคัญ เพราะเยาวชนกำลังเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในสังคมการเมือง มีสิทธิในการเลือกตั้ง รวมถึงเข้ามามีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองเต็มรูปแบบ การ

ศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้เลือกศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีเพราะทางโรงเรียนมีแผนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการศึกษาด้านประชาธิปไตยในรายวิชาเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น อาทิ วิชาสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง มีการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนด้านประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าห้อง หัวหน้าชั้น การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประชาธิปไตย อีกทั้ง ยังส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยเป็นประจำ เช่น งานวันระพี การรณรงค์ช่วงการเลือกตั้ง การรณรงค์ช่วงประชาคมติ การจัดสัปดาห์ประชาธิปไตยในช่วงวันรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีนั้น ให้ความสำคัญกับเรื่องประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนดังกล่าวเป็นกรณีศึกษา ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ จะทำให้ทราบถึงระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีรวมทั้ง ผลจากการศึกษาวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีต่อนักเรียนภายในสถานศึกษาได้อีกทางเลือกหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี ตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 535 คน ของโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี และในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 229 คนโดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งทำการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนแล้ว จึงดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีจนครบตามจำนวน 229 ชุด เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยผู้วิจัยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติ t-test ค่าสถิติ F-test (One Way ANOVA) ซึ่งกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนสายคณิต-วิทย์ มีระดับรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 20,001 บาทขึ้นไป โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรีอยู่ในระดับสูง โดยประเด็นที่ว่า ท่านคิดว่าประชาธิปไตยคือการยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็นท่านยินยอมที่จะปฏิบัติตามความเห็นของเสียงส่วนใหญ่อเสมอและประเด็นท่านคิดว่าการปกครองประเทศนั้น

ประชาชนทุกคนมีฐานะเป็นเจ้าของประเทศอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับประเด็นท่านคิดว่าท่านมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลดังตารางสรุปผลต่อไปนี้

ตาราง สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย		
	ค่านัยสำคัญ	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.829		✓
2. ระดับชั้นการศึกษา	.204		✓
3. สายวิชาการศึกษา	.068		✓
4. รายได้ของครอบครัว	.001*	✓	
5. ภูมิลำเนา	.695		✓

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. เพศที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. สายวิชาการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. รายได้ของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ภูมิภาเนาที่ต่างกัน มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.79$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะจากการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านมา พบว่า มีการจัดโครงการ กิจกรรม/กิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น การจัดกิจกรรมเลือกตั้งผู้นำของชั้นเรียน การก่อตั้งชมรมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ และการสร้างโครงการจิตอาสาและจิตสาธารณะเพื่อช่วยเหลือสังคม อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม ส่งผลให้นักเรียนมีจิตใจแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ Almond and Verba (1965: 206) และ Milbrath (1966: 55-58) กล่าวว่า ผู้ที่มีจิตใจแบบประชาธิปไตยต้องมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง หน้าที่พลเมืองเหล่านั้น ได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี การปฏิบัติตามกฎหมาย การเสียภาษี การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้นและเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าในประเด็นท่านคิดว่าประชาธิปไตยคือ การยึดถือเสียงข้างมากเป็นหลัก แต่ก็ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.96$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของหลักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งแม้ว่าประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับเสียงส่วนมากแต่ก็ต้องเปิดใจรับฟังและให้ความสำคัญกับเสียงส่วนน้อยเพราะกฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดให้

ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องของตนเองได้อย่างเปิดกว้าง เป็นอิสระ และเท่าเทียมกันในสังคม หากเสียงข้างมากละเมิด หรือก้าวก่ายสิทธิของเสียงข้างน้อยจะถือเป็นการใช้ “กฎหมู่” ไม่ใช่ประชาธิปไตย

จากผลการวิจัย พบว่า ในประเด็นท่านมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร กระตือรือร้น มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ($\bar{x} = 3.55$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมทางการเมืองของโรงเรียนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีการเตรียมตัว และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เพราะโครงการ/กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากการได้รับความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ เพิ่มเติมแล้ว ยังทำให้รู้สึกสนุกสนาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน แต่สิ่งหนึ่งที่นักเรียนเห็นว่าการเมืองแบบประชาธิปไตยภายในโรงเรียนยังไม่สมบูรณ์เหมือนกับโรงเรียนอื่น ๆ คือ การจัดให้มีการเลือกตั้งประธานนักเรียน ซึ่งจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างนักเรียนกับครูเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งช่วยผลักดัน และส่งเสริมนโยบายที่มีประโยชน์ภายในโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีผลทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางเท่านั้น

จากการศึกษาในประเด็นท่านคิดว่าผู้นำและประชาชนไม่ควรมีจิตใจเป็นเผด็จการและต่อต้านการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.66$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการปลูกฝัง และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยผ่านทางครอบครัว ครูอาจารย์ และเพื่อนนักเรียนด้วยกัน โดยผ่านทางกรจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนเห็นว่าผู้นำและประชาชน ไม่ควรมีจิตใจเป็นเผด็จการ และไม่เห็นด้วยกับการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด แต่จากการที่นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งมีการชุมนุม การประท้วงเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้นักเรียนเห็นว่าในบางกรณี ผู้นำ ควรต้องมีความเด็ดขาด หรือเผด็จการ เพื่อแก้ไขปัญหาการชุมนุม การประท้วงอย่างจริงจัง จึงส่งผลให้นักเรียนมีความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

หากพิจารณาในประเด็นอื่น ๆ พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัว โดยมีการปลูกฝังให้นักเรียนกล้าแสดงออก และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล และสร้างสรรค์ รวมทั้งการได้รับการฝึกฝน และอบรมสั่งสอนจากครูอาจารย์ที่โรงเรียน ทำให้มีความเคารพและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และข้อบังคับของโรงเรียน รวมทั้งการรับผิดชอบหน้าที่ของนักเรียน มีความตั้งใจ คิดตาม และกล้าถามในสิ่งที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนองความสามารถเฉพาะทางของนักเรียน หรือการส่งเสริมพรสวรรค์ที่มีในตัวของนักเรียน ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนให้อยู่ในระดับสูง

นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษากานต์ ตระกูลสม (2545) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายทหารสังกัดกรมราชองครักษ์ ผลจากการวิจัยพบว่า เพศ ไม่มีผลต่อการวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนายทหารสังกัดกรมราชองครักษ์ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนทั้งเพศชาย และเพศหญิงได้รับการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์โดยตรงจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการให้ความรู้ อบรมและปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากแหล่งต่าง ๆ โดยจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งการเลือกตั้งในระดับจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของตนเอง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งการช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการเชิญชวนบุคคลในครอบครัวไปใช้สิทธิใช้เสียงตามที่กำหนด ซึ่งจากการเรียนรู้และประสบการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านชั้นปีกับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารมีความรวดเร็วและ

ทันสมัย ส่งผลให้โอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความเท่าเทียมกันถึงแม้นักเรียนจะมีชั้นปีการศึกษาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้การได้รับความรู้จากชั้นเรียนผ่านครูผู้สอนยังส่งผลให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครองได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เมื่อมีโอกาสและความเหมาะสม หรือปัจจัยด้านสายวิชาการศึกษากับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่านักเรียนจะมีสายวิชาการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่ในปัจจุบันมีการเปิดกว้างทางการศึกษามากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้แบบองค์รวม มีการยอมรับในความสามารถ ความคิด และการปฏิบัติงานของนักเรียน หรือกลุ่มวัยรุ่นจากสังคมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งในปัจจุบันเรื่องการเมืองมิใช่เรื่องเฉพาะผู้ใหญ่ แต่เป็นเรื่องของประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเด็ก หรือผู้ใหญ่ ดังนั้นสายวิชาการศึกษา จึงไม่ผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือปัจจัยด้านรายได้ต่อเดือนของครอบครัว กับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวในช่วง 5,000 – 10,000 บาท และ 10,001 – 15,000 บาท จะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่มากกว่านักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวในช่วง 15,001 – 20,000 และ 20,001 บาทขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ครอบครัวมีรายได้อยู่ในระดับสูง ทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตรเอง เพราะต้องให้ความสำคัญกับการทำงานและความสำเร็จของอาชีพ จึงมีการเลี้ยงดูบุตรในรูปแบบยอมตามใจ ใช้จ่ายทดแทนเวลาที่ไม่ได้อยู่กับบุตร ส่งผลให้เด็กมีนิสัยเอาแต่ใจ ขอบเอาชนะ ยอมคนอื่นไม่เป็น ไม่ต้องการที่แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับใคร ซึ่งเด็กนักเรียนกลุ่มนี้จะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่น้อยกว่าเด็กกลุ่มอื่น ๆ และปัจจัยด้านภูมิฐานะ กับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐธิดา ทองแผ่น (2549) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภูมิฐานะไม่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ

นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลมีนโยบายการกระจายอำนาจทางการเมืองมากขึ้น รวมทั้งประเทศไทยในปัจจุบันเป็นยุคของสังคมข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุนี้การกระจายอำนาจทางการเมืองของรัฐ จึงมีผลทำให้ประชาชนทั้งที่อยู่ในเขตอำเภอศรีมหาโพธิ์ และนอกเขตอำเภอศรีมหาโพธิ์ มีอำนาจทางการเมืองโดยเท่าเทียมกันมากขึ้น และเมื่อนักเรียนเข้ามาศึกษาในสังคมเมือง โดยได้รับการศึกษากการอบรมสั่งสอน จึงส่งผลให้สามารถเข้าใจเรื่องการเมืองการปกครอง และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ตามโอกาสและความเหมาะสมที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรดำเนินการโครงการและกิจกรรมกระตุ้นนักเรียนให้มีความสนใจ และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดค่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เสริมสร้างความ เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามวิถีรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีศีลธรรม จริยธรรม ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งจากกิจกรรมดังกล่าว นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคประสบการณ์ ให้ได้ก้ๆ ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง มีการพาไปดูงานในสถานที่จริง เช่น รัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ให้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล และนำมาถ่ายทอดเป็นกิจกรรม Role Play หรือการจำลองสถานการณ์ ที่เรียกว่า Public Voice ซึ่ง จะเปิดกว้างให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นและเสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหาตามโจทย์ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านสถานการณ์จำลองนี้อย่างเต็มที่

2. โรงเรียนควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นประชาธิปไตย และการจัดกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะ เช่น การจัดนิทรรศการให้ความรู้ในเรื่องสิทธิ เสรีภาพและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อำนาจอธิปไตย การเปลี่ยนแปลงการปกครองและการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของไทย รวมทั้งจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนอยากเข้าร่วมงานโดยการ

วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560)

เล่นเกมตอบคำถามชิงรางวัล นอกจากนี้ ควรมีจัดเสวนาในชั้นเรียนในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เช่น “การเมืองหรือการปกครองแบบไหนสำคัญกว่ากัน” มีการแข่งขันโต้วาที หรือจัดให้มีการเล่นดนตรีสร้างสรรค์สร้างประชาธิปไตย ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ถูกต้อง

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กานต์ ตระกูลสม. 2545. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของ
นายทหารสังกัดกรมราชองครักษ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐธิดา ทองแผ่น. 2549. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย: ศึกษา
เฉพาะกรณีนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**. . วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอื้ออารี เศรษฐวานิช. 2553. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี**. งานวิจัยคณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กรุงเทพฯ.
- วัชรินทร์ ชาฤทธิศิลป์. 2530. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมของนักศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney. 1965. **The Civic Culture:
Political Attitudes and Democracy in Five Nation**. Boston:
Little, Brown and Company.
- Lester W. Milbrath. 1966. **Political participation; how and why do
people get involved in politics?**,Chicago: Rand McNally
political science series.